

Πρωτ/ρου Ιωάννου Άγγελιδακη

Για τή Σωτηρία του Άνθρώπου

Κατά τήν Ένανθρώπηση ενώθηκε ή θεία και ή ανθρώπινη φύση. Ο Χριστός λαμβάνοντας τήν ανθρώπινη φύση έγινε σέ όλα όμοιος μέ έμάς έκτός από τήν άμαρτία. Διότι ή άμαρτία δέν είναι φυσικό γνώρισμα ούτε τήν φύτευσε μέσα μας ό Δημιουργός, αλλά τήν άποκτήσαμε θεληματικά μέ τήν επίδραση του διαβόλου στην προαίρεσή μας, χωρίς νά κυριαρχεί σ' έμάς μέ τή βία.

Η θεία φύση του Κυρίου μέ τήν ένανθρώπηση δέν έπαθε καμία αλλαγή, ένω αντίθετα ή ανθρώπινη φύση, λόγω τής ένώσεως μέ τή θεία «έτελειώθη». Η ένωση αυτή είναι παντοτινή ένωση, δηλαδή ή ανθρώπινη φύση μένει αιώνια ένωμένη μέ τή θεία φύση και ό Χριστός, όπως άναστήθηκε και άναλήφθηκε στους ουρανούς μέ τή σάρκα του, έτσι θά έλθει και πάλι μέ σάρκα νά κρίνει ζωντανούς και νεκρούς. Τό «ξένον και παράδοξον μυστήριον» τής ένανθρώπησης πρέπει νά τό πλησιάσουμε μέ ταπείνωση και μέ καθαρότητα σαρκός και πνεύματος. Γιατί είναι κυρίως μυστήριο εύσεβείας, άληθινής θεογνωσίας και όρθης βιοτής, είναι Ευαγγέλιο, σοφίας άνωθεν κατερχομένης και θείας άποκαλύψεως έργο. Έργο τής θείας Χάριτος, ως θεοφιλές φρόνημα, ως φιλόανθρωπο αίσθημα, ως καθαρότητα καρδιάς, ως σωτήριος φόβος για τήν επίτευξη τής άγιωσύνης.

Η Γέννηση του Χριστού θά παραμένει πάντοτε για τόν άνθρωπο ένα μυστήριο «ξένον και παράδοξον». Γιατί ό Χριστός, κι άν άκόμη γεννηθεί πνευματικά μέσα μας, δέν φανερώνεται παρά «όσον χωρείν έπίσταται τόν δεχόμενον». Όσο και νά προσπαθήσει ό άνθρωπος μέ τή λογική του νά έξιχνιάσει τό μυστήριο τής θείας Ένανθρώπησης, είναι άδύνατον νά τό κατορθώσει. Εκείνο πού πρέπει νά κάνει κανείς είναι νά δοξάσει «άπεριέργως» τόν «εύδοκήσαντα τούτο γενέσθαι δι' ήμάς».

Η ταπείνωση μπροστά στό μυστήριο τής Γεννήσεως του Χριστού άνυψώνει τόν άνθρωπο στό έπίπεδο τής αυθεντικής του ύπάρξεως, όπου δέχεται ως δωρεά ένα ανεξάρτητο από τίς κοσμικές συνθήκες και τή φυσική συνάφεια γεγονός, πού τόν άφορά άμεσα, όπως ακριβώς δέχεται ως δωρεά τό μυστήριο του φωτός, του άέρα, τής ίδιας τής ζωής γενικά, και ζει μέσα σ' αυτό άκέραιος και ύγιής.

Όταν ό άνθρωπος δέχεται μέ ταπείνωση τήν άνεικαστη δωρεά τής ζωής και ζει μέσα στον πλούτο της, τότε τό ελάχιστο πού επιβάλλεται νά προσφέρει είναι ή εύγνωμοσύνη και ή εύχαριστία του, αντί νά πολυπραγμονεί, ζητώντας νά υποτάξει στή λογική αντίληψη κάτι τό όποιο από τή φύση του τήν ξεπερνάει άπειρα. Γι' αυτό ή πατερική γλώσσα σέβεται τό μυστήριο και άπαιτεί τή δοξολογία του. «Ού φέρει τό μυστήριον έρευνα, πιστει μόνη τούτο πάντες δοξάζομεν» (ύμνολογία των Χριστουγέννων).

Σ' αυτή τή γλώσσα τής ταπεινής δοξολογίας και τής ένσοφης σιωπής ανακαλύπτουμε τό πλήρωμα τής ανθρώπινης ύπάρξεως. Μέσα στην ήχηρή σιωπή βιώνεται άνέκφραστα και άναπλαστι-

κά τό μυστήριο. «Χριστού γέννησις ή μέν οικεία και πρώτη και ίδια αυτής τής θεότητας σιωπή τιμάσθω, μάλλον δέ και ταίς έννοιαις ήμών ζητείν εκείνα μηδέ πολυπραγμονείν επίτάξωμεν»^{14*}

Κάθε προσπάθεια λογικής έξήγησης και περιέργειας είναι βιασμός τής ζωής, έξαναγκασμός τής άρρητης θείας συγκαταβάσεως, άρνηση τής δωρεάς.

«Μάγοι προσκυνούσι και χριστιανοί συζητούσι, πώς έν σαρκί Θεός και ποταπή σαρκί. Και ει τέλειος άνθρωπος ή άτελώς ό προσληφθείς. Σιγησάσθω τά περιττά έν εκκλησία Θεού. Δοξαζέσθω τά πεπιστευμένα, μη περιεργαζέσθω τά σιωπώμενα» (Όπ. πρ.).

Αυτή όμως ή σιγή άφορά τά περιττά, όχι τήν άλήθεια. Γιατί ή άλήθεια άναβλύζει άκατάσχετα από τήν πηγή της και πλημμυρίζει τόν κόσμο, μεταμορφώνει και καινοποιεί· είναι αυτή ή κραυγαλέα πραγματικότητα, ότι δηλαδή «ό Λόγος σάρξ έγένετο και έσκήνωσεν έν ήμίν και έθεασάμεθα τήν δόξαν αυτού» (Ιωάν. α' 14). Η ταπείνωση μπροστά στό θαύμα τής Ένανθρώπησης του Χριστού δέν είναι άποδοχή και όμολογία άγνοιας πού όφείλεται στην άδυναμία τής λογικής μας, αλλά είναι σύνδρομο τής σωστής λειτουργίας του ανθρώπου, φανέρωση τής καθολικής του ύγείας.

Όστόσο ό Θεός, Ο Θεός πού μάς έδωσε τήν ύπαρξη και μάς χάρισε τήν καλή ύπαρξη - τό «κατ' εικόνα και τό καθ' όμοίωσιν»-, δέν έμεινε άδιάφορος, γιατί είναι σπλαχνικός και όλος άγάπη. Άφού προηγουμένως μέ πολλούς τρόπους μάς καθοδήγησε σαν παιδιά, μάς κάλεσε νά έπιστρέψουμε. Μέσα από τίς διηγήσεις και τά γεγονότα τής Παλαιάς Διαθήκης φαίνεται ξεκάθαρα πώς ό Θεός κάλεσε τούς ανθρώπους νά έπιστρέψουν σ' Αυτόν προετοιμάζοντάς τους για τό μεγάλο γεγονός του έρχομού του Χριστού.

Τά πάντα στην Παλαιά Διαθήκη, τά γεγονότα της, τά πρόσωπά της και ή λατρεία της οδηγούν προς τόν Σωτήρα Χριστό. Ο Θεός, όπως προετοίμασε τόν Ιουδαϊκό κόσμο μέ τίς προφητείες, τόν Νόμο και τή λατρεία του, έτσι μέ ένα θαύμασιο και σοφό τρόπο προετοίμασε και τόν Έθνικό κόσμο για τόν έρχομό και τήν άποδοχή του Σωτήρα Χριστού. Γιατί ό Θεός είναι Θεός όλων των ανθρώπων. Ο άπόστολος Παύλος διερωτάται: «Η Ιουδαίων ό Θεός μόνον; ουχί δέ και έθνών; ναι και έθνών, έπει περ εις ό Θεός» (Ρωμ. γ' 29). (= Νομίζετε ότι ό Θεός είναι Θεός μόνο των Ιουδαίων; Δέν είναι και των έθνικών; Ναι είναι και των έθνικών, άφού είναι ένας ό Θεός).

Ο εύαγγελιστής Ιωάννης μάς βεβαιώνει πώς ό Χριστός δέν κάνει εξαιρέσεις έναντι των ανθρώπων αλλά τούς φωτίζει όλους: «Ην τό φώς τό άληθινόν, ό φωτίζει πάντα άνθρωπον έρχόμενον εις τόν κόσμο» (Ιωάν. α' 9). (=Ο Χριστός είναι τό άληθινό φώς τό όποιο φωτίζει κάθε άνθρωπο πού έρχεται στον κόσμο).

Οί άπόστολοι Βαρνάβας και Παύλος μιλώντας στους κατοίκους των Λύστρων για τόν άληθινό Θεό, αναφέρουν πώς: «Ο Θεός έν ταίς παρωχημέναις γενεαίς είασε πάντα τά έθνη πορεύεσθαι ταίς όδοις αυτών, καιτοι γε ουκ άμάρτυρον έαυτόν άφηκεν αγαθοποιών, ουρανόθεν ύμίν ύετούς διδούς και καιρούς καρποφόρους, έμπιπλών τροφής και εύφροσύνης τάς καρδιάς ύμών» (Πράξ. ιδ' 16-17). (=Στίς προηγούμενες γενιές ό Θεός άφησε όλα τά έθνη νά ακολουθούν τόν δικό τους δρόμο, άν και δέν άφησε τόν έαυτό του χωρίς μαρτυρία, διότι σάς εύεργετούσε μέ τό νά στέλνει βροχή από τόν ουρανό και έποχές καρποφόρες, μέ τό νά γεμίζει μέ τρόφιμα και χαρά τήν καρδιά σας).

Η παγκόσμια προσδοκία για τόν έρχομό του Θεάνθρώπου προβάλλει ως άναγκαία και λογική συνέπεια τής άδυναμίας του ανθρώπου νά γνωρίσει τόν ένα Θεό του, τόν άναζητούμενο διά μέσου των αιώνων, νά ένωθεί μαζί Του, δηλαδή νά λυτρωθεί.

Γράφει σχετικά ό άείμνηστος Καθηγητής Λεωνίδας Φιλιππίδης: «Όθεν, άφού ό άνθρωπος έξ ιδίων δυνάμεων δέν ήδυνήθη νά άνυψωθή μέχρι πλήρους γνώσεως του Θεού του, του Ένός και μόνου όντος και Άληθινού, μία μόνον φυσική, λογική και άναγκαία λύσις ύπελείπετο προς άληθή θεογνωσίαν και άληθή λύτρωσιν, προς άποκάλυψιν άληθή αυτού του Θεού εις τούς ανθρώπους και προς ένωσιν Θεού και ανθρώπου: ή κάθοδος προς τούς ανθρώπους αυτού τούτου του άναζητούμενου Ένός, του Θεού».

Αυτή, λοιπόν, του Θεού ή ένανθρώπησης, ήτο ή μόνη έναπομένουσα λογική και άναγκαία λύσις του ανθρώπινου δράματος. « Έπειδή αυτή (ή ανθρωπότης) ουκ ήδύνατο αναβήναι άνω, Αύτός κατέβη κάτω», λέγει ό Ιωάννης ό Χρυσόστομος. «Διά τούτο κατέβη, διά τούτο σάρκα ανέλαβεν, ίνα κάγω αυτώ διαλεχθώ». Όθεν λίαν χαρακτηριστικώς λέγει ό Μ. Βασίλειος: «άλλην τά ανθρώπινα διόρθωσιν ουκ επιδέχεται ειμή διά μόνης τής του Θεού».

Μέ πατρική στοργή και άγάπη προς τό πλάσμα Του, δέν μάς έγκατέλειψε στην τραγωδία τής πτώσεώς μας. Συγκαταβαίνοντας προς τήν άδυναμία μας, όταν ήλθε τό πλήρωμα του χρόνου, ό Θεός μάς προσέφερε δώρο μεγαλύτερο και από αυτό τής Δημιουργίας. Μάς προσέφερε τό δώρο τής «Υίοθεσίας». Έστειλε στον κόσμο μας, τόν πολιασμένο από τήν τραγωδία τής άμαρτίας μας, τόν Υίο Του τόν Μονογενή. Έδωσε τό μονογενή Του Υίο στό νεκρωμένο κόσμο για νά έρθει ξανά ή ζωή. Όχι γιατί δέν μπορούσε νά μάς λυτρώσει μέ άλλο τρόπο αλλά για νά μάς δείξει τήν άγάπη Του, πού ξεπερνά κάθε τι, και νά μάς φωτίσει τόν δρόμο τής έπιστροφής στην πατρική άγκάλη, για νά μάς επανασυνδέσει στην κοινωνία μέ τόν Θεό, για νά γίνουμε παιδιά του Θεού.

(Η συνέχεια την επόμενη Τετάρτη)